

ПРО ДРУЗІВ-ТОВАРИШІВ

ЯК НАЛЕЖИТЬ СОЛДАТУ

В СЕ більше віддаляються події грізних років минулої війни, але не стирається в пам'яті велич історичних подвигів нашого народу.

Сьогодні хочеться ще і ще раз подякувати всім тим, хто зі зброєю в руках захищав честь, свободу й незалежність нашої Батьківщини.

В перші ж дні війни багато співробітників і студентів нашого факультету пішли на фронт. Серед них був і студент ІV курсу фізико-математичного факультету Дмитро Поліщук.

В боях на Кавказі Д. Поліщука було поранено, але після выздоровлення він повернувся на фронт. Чесно й стійко, як належить солдату, боровся Дмитро Іванович на фронті. Його було двічі нагороджено: орденом Червоної Зірки та орденом Слави ІІІ ступеня.

Війну Дмитро Іванович за-

Д. І. ПОЛІЩУК
Фото 1945 р.

кінчив під Прагою, в листопаді 1945 року повернувся до університету, щоб продовжити навчання, перерване війною.

Після закінчення університету в 1947 році Д. Поліщука було залишено в аспірантурі при кафедрі фізики молекулярних і теплових явищ.

Успішно захистивши кандидатську дисертацію, Дмитро Іванович став працювати при факультеті викладачем, а з 1960 року — деканом фізичного факультету. Зараз він очолює кафедру загальної фізики.

Успішно поєднуючи адміністративну, навчальну й громадську роботу, Дмитро Іванович готує свою докторську дисертацію.

К. ПОЗИГУН.

В багатьох боях з німецько-фашистськими загарбниками брав участь І. П. Никифорчук. Після війни він закінчив аспірантуру й успішно захистив кандидатську дисертацію. Зараз Іван Петрович Никифорчук працює старшим викладачем історії КПРС.

На цьому фронтовому знімку ми бачимо І. П. НИКИФОРЧУКА. Він справа, на башні бойового танка.

ВІДВАЖНА Й ВЕСЕЛА

БАГАТО читачів Наукової бібліотеки ОДУ знають цю світловолосу, спокійну й скромну жінку. Вона нічим не відрізняється від інших. Десятки людей щоден-

но одержують в неї відповіді на свої запитання. Але мало хто з оточуючих знає, що бібліограф Наукової бібліотеки Євгенія Максимівна Зенькова пройшла в роки Великої Вітчизняної війни славний і важкий шлях.

Дівчинкою, яка щойно закінчила технікум, вона копала окопи на підступах до Москви в грізний жовтень 1941 року. А з 1942 року до останніх днів війни вона на фронті. Брала участь в боях під Тихорецьком, Армавіром, Невинномиськом, стояла насмерть під Грозним і була важко поранена при переправі. Бойовий шлях Євгенія Максимівна закінчила в Польщі.

Відважну й веселу зв'язку любили й поважали в зенітній батареї. Фронтові друзі до цього часу пишуть їй теплі листи.

М. ЗАЙЦЕВА.

РАТНІ ДІЛА

НА філологічному факультеті працює чимало викладачів, учасників Великої Вітчизняної війни, які закінчили наш університет. Це — тепер літературознавці І. М. Дузь, Г. А. Вязовський, К. Ю. Данилко, П. Т. Маркушевський, І. С. Саєнко та мовознавці — С. П. Бевзенко, М. В. Павлюк, Ю. Ф. Касім і Ф. П. Смагленко.

Про їх славні бойові справи свідчать урядові нагороди — ордени й медалі, якими вони удостоєні. Про їх ратні діла можна було б написати цікаву книжку. У нашому ж дописі ми хочемо тільки дещо розповісти про Федора Павловича Смагленка.

У вересні 1937 року вперше переступив поріг нашого університету невеличкий на зріст, чистенько одягнений скромний сільський

хлопчик Федя Смагленко. З-поміж студентів українського відділу філологічного факультету юнак виділявся своєю дисциплінованістю, акуратністю, наполегливістю і працьовитістю.

Та ось війна. І студент ІV курсу Ф. Смагленко вже в лавах Радянської Армії.

Тяжкі були перші місяці війни для Батьківщини. Наші війська відступали на схід, а з ними й солдат Смагленко. Потім він закінчує військове училище й одержує звання лейтенанта.

З вересня 1942 року аж до 9 травня 1945 року Ф. П. Смагленко весь час боровся за перемогу нашої Батьківщини над невисним ворогом. Географія його бойового життя була така: від стін переможного Сталінграда він з боями пройшов через землі нашої Батьківщини, що були загарбані ворогом, землі Румунії, Болгарії, Югославії, Угорщини і Австрії.

Важкий це був шлях! Та його переможно пройшов наш вихованець. За зразкове виконання бойових завдань Уряд нагородив його

Ф. П. СМАГЛЕНКО
(фронтове фото).

орденом Вітчизняної війни І ступеня, двома орденами Вітчизняної війни ІІ ступеня, Червоною зіркою, медалями «За оборону Сталінграда», «За звільнення Белграда» і «За перемогу над Німеччиною».

Так були оцінені бойові заслуги Ф. П. Смагленка, тепер доцент кафедри української мови.

Я. ШТЕРНШТЕЙН.

А. МОСКАЛЕНКО.

У ВАЖКИХ БОЯХ

ХОЧУ коротко розповісти про скромну людину з нашого університету — Аркадія Петровича Іванова.

Коли вибухнула війна, Аркадій Петрович щойно кінчав середню школу. В перші ж дні війни він — в рядах винищувального батальйону, який захищав його рідне місто. Потім в складі регулярних частин Радянської Армії він бере активну участь у важких оборонних боях за Курськ та Воронеж.

Солдата Аркадія Іванова влітку 1942 року було направлено до військового училища. Строки навчання були стислими, і в лютому 1943 р. офіцер А. Іванов направляє на Калінінський, а пізніше — на Перший Прибалтійський фронт.

Влітку 1943 року розгорнулись наступальні бої нашої армії по

Після довгих місяців лікування, в жовтні 1945 року А. Іванов вступив до нашого університету на філологічний факультет, і закінчивши його, а потім аспірантуру, своєчасно захистив кандидатську дисертацію з історії КПРС.

Зараз Аркадій Петрович працює доцентом кафедри історії КПРС, читає лекції географам і біологам. Студенти тепло, з повагою відзначають про роботу А. П. Іванова, який вмів поєднати навчальну роботу з активною участю в громадському житті.

Л. КАЛУСТ'ЯН.

В СТЕПУ, ПІД ОДЕСОЮ

В боях за Одесу, в період її героїчної оборони було важко поранено викладача кафедри історії КПРС університету Зіновія Березняка. Він втратив зір. Ось як це трапилось.

В районі Дальника Березняк замінив убитого командира й повів спішний ескадрон в атаку. В цьому нерівному бою на його долю випало важке випробування. Виривав вогненний смерч, ураганний артилерійський і мінометний вогонь не припинявся. Все було охоплене полум'ям і здавалось налитим кров'ю. Ця ділянка фронту переходила по декілька разів з рук в руки, й гут Березняка поранило...

Бійці 25 чапаївської дивізії, що перейшли в наступ, підібрали Березняка. Він лежав скривавлений, безпорадний на тричі рідній землі, яку він уже більше ніколи не побачить і за яку бився, не шкодуючи свого ж життя.

Звістка про важке поранення Березняка вразила нас. З його ім'ям були зв'язані спогади важкої, але щасливої юності. Спільне навчання на історичному факультеті університету, робота на кафедрі історії КПРС, журналістська діяльність. А потім війна — обо-

рона Одеси, роковий бій...

В незабутню травневу ніч, коли люди обіймали один одного зі словами радості й зірваними головами кричали: «Перемога! Розпочинається нове життя і нове щастя», Зіновій Березняк танцював на покаліченій мінамі мостовій нашої Дерибасівської з артисткою Лідією Атанаки. Заради Перемоги він стільки переніс, вистраждав її такою дорогою ціною.

Кажуть, що на кожному з нас залишають сліди товариші, з якими ми зустрічаємось. Цікава деталь. Ще в студентські роки всі ми мовчки визнавали його владу над собою. Це було викликане глибокою повагою до твердості й кришталеві чистоті комуніста, завжди вірного загальній справі, який жив по правді. В ньому привертала увагу розум, життєвий досвід, незмінна об'єктивність, виключна цілеспрямованість.

І пройшовши крізь вогонь і смерть, через двадцять років безперервної кромішньої ночі, він залишився таким же бадьорим, підтягнутим, життєрадісним. Ніщо не змогло вбити в ньому віру в себе.

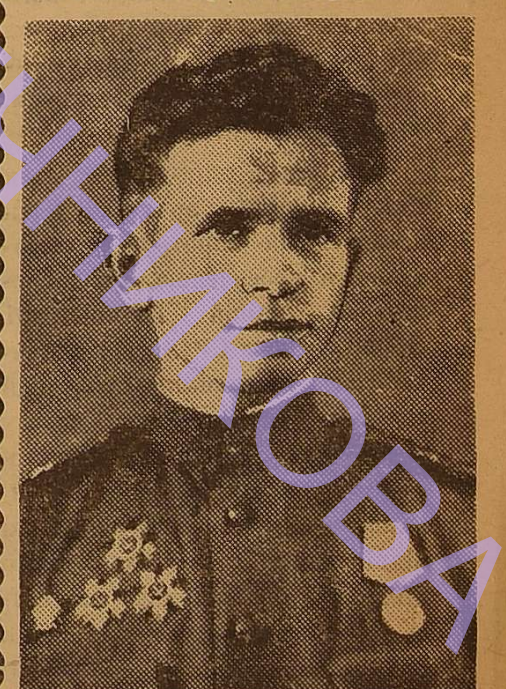
Великим науковим подвигом була підготовка кандидатської дисертації. І так як Зіновій Якович

ніколи не шукав в житті легких шляхів, то і в цьому випадку обрана ним тема була дуже трудоміською і потребувала колісного підбору великого фактичного матеріалу, сміливих і широких узагальнень. Він продумував кожну деталь, виношував мислі й шліфував в думці кожну фразу. Так проходили ночі. А вранці диктував майже готовий текст. Виручали прекрасна пам'ять, ерудиція. Наукове дослідження консультувала академік Ганна Михайлівна Панкратова. І ось переборено всі труднощі, і в Київському ордені Леніна державному університеті імені Т. Г. Шевченка блискуче пройшов захист. Новий кандидат наук став у ряди вчених університету, й знову прийняла горда свідомість виконаного обов'язку. А за ним — нові плани.

Талановитий пропагандист, він не любить пишномовних, гучних фраз. І лекції його, й виступи на семінарах, бесіди на консультаціях діють на почуття людей з великою силою.

Ніколи він не стомлюється нести людям ідеї Леніна, ідеї великої партії комуністів. І в цьому знаходить велике щастя.

ніколи не шукав в житті легких шляхів, то і в цьому випадку обрана ним тема була дуже трудоміською і потребувала колісного підбору великого фактичного матеріалу, сміливих і широких узагальнень. Він продумував кожну деталь, виношував мислі й шліфував в думці кожну фразу. Так проходили ночі. А вранці диктував майже готовий текст. Виручали прекрасна пам'ять, ерудиція. Наукове дослідження консультувала академік Ганна Михайлівна Панкратова. І ось переборено всі труднощі, і в Київському ордені Леніна державному університеті імені Т. Г. Шевченка блискуче пройшов захист. Новий кандидат наук став у ряди вчених університету, й знову прийняла горда свідомість виконаного обов'язку. А за ним — нові плани.

З. Я. БЕРЕЗНЯК
(фронтове фото).

орденом Вітчизняної війни І ступеня, двома орденами Вітчизняної війни ІІ ступеня, Червоною зіркою, медалями «За оборону Сталінграда», «За звільнення Белграда» і «За перемогу над Німеччиною».

Так були оцінені бойові заслуги Ф. П. Смагленка, тепер доцент кафедри української мови.

А. МОСКАЛЕНКО.

А. П. ІВАНОВ
(фронтове фото).

всій лінії фронту. Лейтенант Іванов бере участь у звільненні Смоленщини, Калінінщини, Прибалтики як начальник розвідки арtdивізіону.

У важких боях в Прибалтиці, коли воїни прорвали глибоко ешелоновану оборону противника й виийшли до узбережжя Балтійського моря, Аркадія Петрович було вже вдруге важко поранено.

В ГРІЗНИЙ ЧАС

ВІЙНА! Вона все ближче й ближче підходила до Одеси. Самовіддано працював кожний член університетського колективу. Заняття не припинялись. Турбуючись про вчених і студентів, партія і уряд прийняли рішення про евакуацію університету до міста Бердянська.

Викладачі, співробітники, студенти наприкінці літа 1941 року покидали Одесу групами й поодинокі, відправляючись пароплавом, поїздами, гужовим транспортом, йдучи пішки. Одночасно було евакуйовано необхідне обладнання лабораторій і кабінетів, а також невеличка бібліотека.

Розташувати університет в Бердянську було неможливо, бо приміщення, що призначалось для нього, зайняв військовий госпіталь. Допоміг Краснодарський крайком партії. Університет переїхав до Майкопу.

Мала площа приміщення, на якій крім університету розмістився і Одеський педагогічний інститут, не дозволяла проводити заняття в одну зміну, ввести до ладу обладнання, яке мав університет.

Незважаючи на труднощі, купка професорів і викладачів, серед яких були ректор університету професор М. О. Савчук, проректор по учбовій частині С. Ф. Збандуто, професори В. Д. Богатський, Ф. М. Порошко, Є. А. Кирилов, Р. М. Волков, Є. М. Розенталь, доценти Л. А. Шапошникова, І. І. Погребняк, Н. З. Жаренко, А. А. Москаленко, П. І. Збандуто, А. М. Смирнов, Р. Л. Дремлюк, А. І. Глодковська, М. П. Коровяков, К. К. Демидов, Г. С. Томашпольський, С. Я. Коган, Б. О. Шайкевич, старші викладачі Є. В. Сизоненко, З. Д. Богатська, Ф. С. Петрунь, І. І. Цукерман, Р. Марлер, М. Д. Кузнецов зуміли провести два ви-

пуски в Майкопі. Крайня одержала 191 спеціаліста з вищою освітою, більшість яких пішла на фронт.

Поряд з навчальною роботою

НЕЩОДАВНО відбулось засідання студентського науково-історичного гуртка. На ньому з доповіддю «Одеський університет в роки Великої Вітчизняної війни» виступив студент історичного факультету Г. Гончарук.

Ми і вміщуємо короткий виклад цієї доповіді.

в університеті провадилися наукові дослідження, виконувались замовлення військових частин.

Колектив університету, який об'єднала партійна організація, що складалась з 10 комуністів, проводив велику громадську й агітаційно-пропагандистську роботу. Викладачі й студенти виступали на підприємствах, мобілізуючи трудящих на надання реальної допомоги фронту.

До літа 1942 року обстановка на фронтах ускладнювалась. Гарячі бої йшли на Північному Кавказі,

ворог рвався до Майкопської нафти, палав Армавір. Університет мав пережити ще одну не менш важку евакуацію.

Трьома групами студенти на чолі з викладачами направлялись до Туапсе. На станції Ходженській колектив університету потрапив під бомбардування.

★

Трьох чоловік було вбито й 18 — поранено.

В Майкопі на будинку залишилось вивіска університету. Коли фашисти зайняли місто, вони поспішили оголосити по радіо, що захопили Одеський університет.

А в цей час університет був на дорозі з Сухумі до Баку.

14 жовтня 1942 року університет прибув до м. Байрам-Алі Туркменської РСР.

Вимучений, зморений, але згуртований колектив став готуватися до нового навчального року.

Приміщення колишнього текстильного технікуму було обладнано під навчальний корпус, гуртожиток і їдальню.

На цей час значно виросла партійна й комсомольська організації. Їх ряди поповнились за рахунок дисциплінованих, загартованих в боях фронтівиків-інвалідів.

Кожний член колективу жив перемогами Червоної Армії і прагнув внести свою лепту в цю перемогу. Першими в навчанні були комуністи й комсомольці.

Паралельно з заняттями, в Байрам-Алі провадилася науково-дослідна робота. Вчені надали всебічну допомогу місцевим властям у вирішенні господарських завдань і культурному будівництві. Університет став центром підготовки кваліфікованих кадрів агітаторів і пропагандистів.

З захопленням зустрів колектив університету звістку про звільнення радянськими військами рідної Одеси. Розпочалась підготовка до реевакуації. Вона пройшла організовано. 4 вересня 1944 року університет повернувся до Одеси — міста-героя.

ЙШЛИ НА ФРОНТ

Майже перед самою евакуацією з Майкопа Одеський університет зробив свій черговий випуск спеціалістів. Випускникам, одягненим в солдатські шинелі, вручалися дипломи, говорились останні теплі слова побажань, і колишні студенти, сховавши документ про закінчення вузу в протигазну сумку, йшли на фронт.

В гарячий червневий день з двору університету, строем, одягненими в солдатську форму, з пісню

Вставай, страна огромная,
Вставай на смертний бой...

вийшло 56 випускників. Вони вирушили в діючу армію.

В одному ряду зі всіма крокували історики В. Ковальчук, П. Некрасов, Г. Данилєвич та інші. Йшли на фронт і випускники інших факультетів. Вихованці університету влились в окрему роту автоматників.

Хоробро боролись з ворогом автоматники. Жорстокими були бої... Чергова атака. Автоматники кинулись на ворога, який засів в невеличкому містечку. Але сили були нерівні, й вони відступили. На дорозі залишилось тіло їх товариша, випускника біологічного факультету Феді Баніта.

І знову атака. Автоматники від-

кинули гітлерівців. Підбігли до Феді. Гітлерівці знущались з нього, били. І поруч з розтерзаним тілом Феді Баніта лежав його диплом про закінчення Одеського університету, герб якого був порізаний фашистським штиком.

— Відомстимо за Федю! — роздався заклик, і автоматники пішли в чергову атаку...

Хоробро боролись вихованці університету. В боях все рідшими ставали ряди. Не повернувся з розвідки Вася Ковальчук. Це була здібна людина, яка закінчила університет в 21 рік. Не дочекались перемоги й інші воїни-випускники. Вони віддали життя за Перемогу.

О. СЕМЕРІН.

СОЛДАТЫ

Ах, как ветры
бесились
в двадцатом...
Ах, как вьюги мели
в сорок первом...
Уходили в огонь солдаты,
Заслоняя
собой
Землю...
Обжигались
горячими саблями
на своем огневом
пути...
Но они поднимались...
И падали,
Чтобы снова
вставать
и идти,
Чтобы снова
рубиться насмерть,
все убийства
и войны кляня.
И, упав окровавленным
наземь,

всю планету
руками
обняли...
...Шаг чеканный...
Солдаты...
Солдаты...
Кровью сердца —
истории даты...
...А глаза их такие синие...
А победы всегда за ними...
И стоят на посту солдаты
Как в двадцатом...
Как в сорок пятом...
В. ФИЛАТОВ,
студент филологического факультета.

ШЛЯХАМИ ВІЙНИ

ПЕРЕМОГА у Великій Вітчизняній війні була завойована героїчними зусиллями всього радянського народу, керованого Комуністичною партією. В цю перемогу і колектив університету вніс свою скромну лепту.

В перший день віроломного нападу на нашу Вітчизну—22 червня 1941 року в університеті відбувся мітинг, на якому викладачі, студенти, співробітники заявили, що всі свої сили вони віддадуть на розгром ворога, і просили відправити їх на фронт.

На другий день відбулись збори комуністів, на яких було висловлено гнівний протест проти нападу на нашу країну й віру в перемогу радянського народу. Після зборів багато комуністів на чолі з секретарем парторганізації університету А. Колесниковим пішли до військкомату і в той же день влились до лав Радянської Армії, а в кінці червня — вже брали участь в боях за Вітчизну.

В перші дні війни з університетського колективу пішло на фронт

понад 500 чоловік. З добровольців формувались винищувальні батальйони, загони ополченців, створювались групи допомоги пораненим при евакогоспіталях, донорські групи. Понад сто чоловік брали участь у створенні під Одесою оборонних рубежів, понад 800 студентів і викладачів були направлені на збирання врожаю в колгоспи й радгоспи Одеської області. Чимало з них потім добровільно вступили до лав Радянської Армії, у винищувальні батальйони. А студенти Ф. Смагленко, В. Немченко, М. Пустовойтенко, В. Гаркуша, М. Крайчик, П. Маркушевський, В. Пшук та інші після закінчення артучилища брали участь в боях на Волзі, за звільнення від фашистів України і народів Західної Європи.

Багато співробітників університету в складі винищувального батальйону й загонів ополчення обороняли Одесу. На підступах до міста в районі сіл Ільїнки й Дальника в команді винищувачів танків хоробро боролись і загинули

в нерівних боях член партійного бюро університету, асистент кафедри експериментальної фізики Г. Шпаковский, асистент кафедри загальної фізики Бровко, асистент кафедри експериментальної фізи-

А. КОЛЕСНИКОВ
Фото 1942 р.

ки Капустянский, асистент кафедри економічної географії Бейзер.

В боях під Одесою було важко поранено викладача кафедри марк-

сизму-ленінізму З. Березняка, викладача стародавньої історії М. Синицина.

Командир взводу, до війни директор фізінституту А. П. Молчанов хоробро бився з ворогом. В боях за Севастополь він загинув смертю хоробрих. Вихованець університету, кореспондент фронтової газети «За Родину» Г. Осенко захищав Одесу, Севастополь. На Херсонському місі він з групою бійців був оточений противником. Билися хоробро. А коли вийшли боеприпаси, Г. Осенко останньою кулею обірвав своє життя. Загинули, захищаючи Крим, декан біологічного факультету доцент Г. І. Коноплов, завідувач кафедру політичної економії доцент М. Д. Адлер.

Захищав Одесу й Севастополь також викладач хімії А. Позігун.

В перший, найважчий період війни на південному фронті поклали голови члени кафедри історії України — завідувач кафедру доцент О. І. Колесников, П. О. Лісничий, кандидат історичних наук І. А. Адамов, а також викладач кафедри історії СРСР А. Крачун, викладач історії партії І. Коренфельд, викладачі П. Гандельман,

М. Грудський, доцент кафедри гідрології Макаров, аспірант Боровський, секретар комсомольської організації фізико-математичного факультету Махоткін.

Вихованець університету В. Зіменко з Південного фронту писав товаришам, що «буде захищати дисертацію, коли розгромить ворога». Він не дожив до цього, загинув у бою за Донбас.

З боями йшли шляхами війни А. Яровой, Є. Дятлов, Г. Дмитревський, І. Бурштейн, І. Голдовський, Д. Бельфор, В. Галас, Ю. Касім, Ф. Гудимович, А. Романовський, І. Никифорчук, П. Зінчук, І. Капустін та багато інших.

В перші дні війни медсестрами пішли на фронт багато студенток нашого університету. Серед них— Маша Канцур, Галя Дембіцька, Женя Ковальова, Оксана Белодєд, Віра Адамович, Тамара Любецька, Льоля Бойко.

Фронтowymi дорогами пройшли нині доцент кафедри історії СРСР Т. Самборська, асистент кафедри наукового комунізму Л. Кашуба, викладач англійської мови З. Лебедева, доцент Г. Гребенна та багато інших.

СОЛДАТ НЕЗРИМОГО ФРОНТА

Гефт перевернул лист чистой стороной, быстро начертил корпус, капсюль взрывателя и проставил размеры:

— Проверяйте, профессор.
— Точно. А знаете, Николай Артурович, вы молодец! У вас верный глаз и отличная память. — Профессор сложил чертеж вчетверо, разорвал его и бросил в корзину.

— Так, Эдуард Ксаверьевич, нельзя... — Николай поднял корзину и стал выбирать обрывки чертежа.

— Юношеская романтика тайны, — с доброй усмешкой сказал Лопатто. — Кого может соблазнить содержимое моей мусорной корзинки?

— Есть такие «мусорщики»... Они добывают неплохую информацию... — Николай открыл печную дверцу, поджег клочки бумаги и бросил их на поддувало.

Лопатто смотрел на крупные, энергичные черты лица Николая, освещенные вспышками пламени, и откровенно ему завидовал. С первых же дней войны его дружки и в то же время решительно оберегали от непосредственного участия в борьбе.

Когда в сентябре его вызвали в партком и предложили остаться в Одессе, он согласился не задумываясь. В состоянии крайнего напряжения он ждал, что вот придет к нему человек, назовет условное имя и потребует от него борьбы, сопряженной с риском, с опасностью... Но шли дни, недели, месяцы, а к нему никто не приходил. Целый год он жил в ожидании, но о нем словно забыли. Спустя год Эдуарда Ксаверьевича пригласили в университет.

Изменились условия его жизни,

(Окончание. Начало в № 14).

семья перестала нуждаться, но он попрежнему ждал человека, который придет к нему и потребует действия.. И вот этот человек пришел. Конечно, он не так представлял себе участие в борьбе, но...

Николай поднял с пола тонкое полено, помешал им в печке и захлопнул дверцу. Пообещав завтра же к вечеру принести металлические заготовки, он ушел...

ВЕЧЕРОМ, едва дождавшись времени, когда, по его расчетам, он мог застать Лопатто дома, Николай нанял извозчика и поехал на Мясоедовскую.

Открыл ему дверь профессор. Николай развязал пакет, сказав: — Надеюсь, что рекламации не будет!

Лопатто взял в руки корпус наполнителя и капсюль, внимательно осмотрел их и улыбнулся:

— Золотые руки! Признаться, Николай Артурович, я питаю какую-то страсть к рабочим рукам умельца. Если бы не упорство моей жены, я поставил бы у себя в кабинете токарный станок...

— Эдуард Ксаверьевич, обстоятельства складываются так, что... Словом, эта «игрушка» необходима срочно...

— Какой тоннаж судна? — спросил профессор Лопатто.

— Около двух тысяч тонн.
Взвесив на руке оболочку наполнителя, профессор в раздумье сказал:

— Должно быть достаточно... — помолчав, Эдуард Ксаверьевич снова спросил: — Два дня можете подождать?

— Послезавтра в это время?
— Хорошо. Приходите послезавтра.

Лопатто проводил Николая в прихожую и запер за ним дверь...

В шесть часов, захватив с собой портфель, Николай поехал на извозчике к Лопатто. Дверь ему

открыл Эдуард Ксаверьевич и на его немой вопрос ответил:

— Ваш заказ выполнен, — добавил с усмешкой. — Думаю, рекламации не последует...

Николай поставил портфель на стол, извлек из него и передал Лопатто объемистый тяжелый предмет, пояснив:

— Не удивляйтесь, это кирпич. В следующий раз, когда привезу вам заготовки, я заберу его...

— Не кажется ли вам эта предосторожность излишней?

— Предосторожность никогда не бывает излишней. Недавно товарищ Роман дал мне заслуженный урок.

Профессор достал из ящика письменного стола сверток, перевязанный бечевкой.

— Вот вам «гостинец». Запас сырья в лаборатории оказался довольно значительным, можете заглядывать детали.

— Профессор, я вам не буду го-

ворить высокие слова благодарности. Большое спасибо...

— Не стоит...

— Задерживаться мне у вас с таким «гостинцем» не следует, да и ждет у подъезда извозчик...

— Понимаю.

Лопатто проводил его в прихожую и открыл дверь...

...В сорок четвертом году Эдуард Ксаверьевич был деканом химико-технологического факультета Государственного университета имени И. И. Мечникова, а в сорок шестом году воднотранспортный райком утвердил решение первичной партийной организации о принятии профессора Лопатто в члены Коммунистической партии. За мужество, проявленное в годы оккупации Одессы, за доблесть в борьбе с врагом Эдуард Ксаверьевич был награжден медалью «Партизану Отечественной войны»...

Пятнадцатого сентября пятьдесят первого года доктор химических наук, профессор Эдуард Ксаверьевич Лопатто скоропостижно скончался.

Только на несколько часов пережила Эдуарда Ксаверьевича его верная подруга Мария Трофимовна.

З АЛПИ гвардійських мінометів «катюш», як їх любовно називали наші бійці, наводили жах на гітлерівців. Хоробро боролись з ворогом гвардійці-мінометники. І серед них — наш викладач Євгеній Іванович Дятлов. Сотні кілометрів пройшов він дорогами війни. Його бойовий шлях відзначено декількома урядовими нагородами.

На знімку, зробленому в роки війни, Є. І. ДЯТЛОВ — другий зліва у верхньому ряду.

ШЛЯХАМИ ВІЙНИ

ВИХОВАНЦІ університету боролись не тільки на фронтах Вітчизняної війни, але й в підпіллі. В Одесі з перших же днів окупації йшла вперта боротьба радянських патріотів проти загарбників.

Одним з таких патріотів був доктор хімічних наук професор Е. Лопатто.

В партизанському загоні Іллічівського району зв'язківцями працювали студент історичного факультету В. Толкач і студент філологічного факультету І. Швець, нині старший викладач української мови, які разом з братами словаками боролись проти окупантів.

В підпіллі вела пропагандистську роботу Олександра Іванова, яка працює тепер в експериментальних майстернях університету.

Учасниками однієї з груп опору були доцент кафедри теоретичної фізики О. К. Чернюк, В. В. Кондагурі, асистент А. К. Васильковський, А. А. Маляров, препаратор

Закінчення. Початок на 3-й стор.

Х. В. Заяц та Г. М. Заяц. Вони зберегли в тайниках зруйнованого хімічного корпусу цінну апаратуру фізінституту. Учасники групи опору підроблювали довідки, паспорти, врятовуючи радянських людей від рабства.

Хоробрі патріоти Чернюк і Кондагурі загинули в катівнях гестапо.

Колишній студент історичного факультету Є. Благодир в 1941 році в Савранських лісах організував підпільну групу, яка вже в

З боями йшов дорогами війни старший викладач історичного факультету А. Яровой. Це фото зроблено на фронті. А. Яровой — третій справа.

1943 році переросла в бойовий загін.

В Смоленському музеї зберігаються документи, що свідчать про героїчні справи вихованця нашого університету Г. Гітіна, який загинув в боях за Батьківщину.

Активним учасником італійського опору був вихованець університету Олександр Никифорович Тіріков. Він входив до складу гарібальдійських з'єднань четвертої оперативної групи в Лігурії.

Його чуйність, великодушність, розум і мужність викликали повагу всіх воїнів опору.

А скільки ще невиявлених героїв, борців за честь і незалежність

нашої Батьківщини?

ПРОЙШЛИ роки... Зараз у нас працює близько 200 учасників Вітчизняної війни.

Фронтовими шляхами гідно пройшло багато завідуючих кафедрами, професорів, доцентів. Начальником штабу саперного батальйону був декан біологічного факультету професор Г. Ткаченко. З стін університету пішли на фронт П. Некрасов, С. П. Бевзенко. Тепер вони завідують кафедрами, С. Бевзенко став доктором наук. К. Д. Петряев захищав Ленінград, тепер він керує кафедрою загальної історії, поєднуючи це з плодотворною науковою роботою. В. Г. Шатух брав участь в боях Прибалтійських фронтів. Після війни він закінчив університет і тепер доцент, завідуючий кафедрою іноземних мов.

Такий же бойовий шлях пройшли доцент кафедри П. Самойленко, завідуючий кафедрою української літератури Г. Вязовський, завідуючий кафедрою цивільного права І. Греков, завідуючий кафедрою геології Л. Пазюк, завідуючий кафедрою педагогіки В. Ружейников, завідуючий кафедрою теоретичної математики професор А. Гаврилов.

На конкурс ЗОВЕТ УНІВЕРСИТЕТ

Светоч научных знаний,
Ты встречаешь свой
сотый рассвет.
Гордится своими сынами
Одесский университет.

Припев:

Окна твои широкие,
Неугасим их свет.
На большие научные
поиски
Зовет университет.

Здесь мы творим,
дерзаем.

Мчится вихрь
студенческих лет...

Нашу дружбу всегда
озаряет
Одесский университет.

Припев.

Жизнь распахнет над
нами
Миры неизвестных
планет.
Прославим своими
делами
Одесский университет.

Припев:

Окна твои широкие,
Неугасим их свет.
На большие научные
поиски
Зовет университет.

В. СИВЦОВ,

студент біологічного факультету.

Колишні учасники війни з ослабленою енергією проводять не тільки велику учбово-педагогічну, наукову, але й громадську роботу.

Від рядового до капітана пройшов шляхами війни І. Дузь. Зараз він доцент, секретар парткому університету. У війну майор, тепер доцент П. Чухрій очолює партійну організацію історичного факультету. Учасники оборони Москви доцент М. Раковський і Л. Калуст'ян є членами парткому ОДУ.

Лектор-пропагандист Д. Богуненко, заступник голови університетського відділення товариства «Знання» доцент А. Іванов, кандидат юридичних наук Л. Стрельцов, доцент Я. Штернштейн та багато інших учасників війни є зараз активними працівниками ідеологічного фронту.

Урочисто, радісно відзначає наш народ 20-ті роковини славної Перемоги над фашизмом. В ці святкові дні радянські люди схиляють голови перед тими, хто віддав життя в ім'я цієї великої Перемоги.

Доцент Є. СИЗОНЕНКО.

Заст. редактора Т. ФЕДОТОВА.